Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 297. szám. Csütörtök, december 31.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban évvére:
Egész évre . . . 16 kor.
Negyedévre . . . 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 20 kor.
Negyedévre . . . 5 «
Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 24 kor.
Negyedévre . . . 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzéséről nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD decz. 30.

Sylveszter napja.

(—a.) Alkotásokban páratlanul szegény, válságokban, zavargásokban annál gazdagabb esztendő ér ma véget.

A magyar törvényhozásnak 1903-iki alkotása nem fog sok fejtörést okozni a jogászvilágnak. Összesen 3—4 törvényt hozott az egész esztendőben az országgyülés. A bevándorlásról (s ezzel kapcsolatban a famózus horvát-utlevélről), a csendőrség reformjáról, illetőleg három uj csendőrkerület fel llitásáról és az elvesztett tengerszem beczikkelyezéséről hozott ez évben törvényeket a magyar országgyülés. Ez a három törvény január első felében foglalkoztatta a parlamentet. Január 26-án kezdetét vette az ujonczjavaslat tárgyalása és ennél tovább nem is haladtunk egész álló esztendőben. Ma is az ujonczjavaslatot tárgyalja a tisztelt Ház és fogja még tárgyalni az uj esztendőben is — ki tudja meddig!

Pedig tulajdonképpen nem is a katonai javaslat, hanem a kiegyezés jegyében indult meg az esztendő. Széll Kálmán az ujévi gratulácziót avval fogadta, hogy még le sem verte magáról az ut porát, hozzátapadt jeleit a küzdelemnek, mit Bécsben Körberrel a kiegyezés ügyében vivott. Január közepén be is terjesztette a kiegyezési javaslatokat, de ezeknek bizottsági tárgyalását sem érhette meg.

Ugyanakkor már magasra vertek a katonai javaslatok hullámai. A szabadelvüpárt már forrongott az Apponyi-féle javaslatok miatt s az első válság már készülőben volt.

Január 26-án az egyesült ellenzéki pártok megkezdették az obstrukcziót és folytatták azt szakadatlanul hónapokon keresztül.

A függetlenségi párt eleintén határozott irány nélkül küzdötte a harczot. A párt régi programmja, az önálló magyar hadsereg volt az általános jelszó, melylyel a küzdelembe indultak, de csakhamar lecsuszott a régi merev alapról és — a mit Kossuth Ferencz már ujévi beszédében jelzett — a 67-iki XII. törvényczikk teljes végrehajtását követelte. Magyar vezényszó, magyar tisztek a közös hadseregben, magyar tisztképzés, eskü a magyar alkotmányra stb. egyszóval jórészt az Apponyi-féle követelések lettek az uj jelszavak.

És ezzel sikerült felkelteni az egész magyar nemzet osztatlan érdeklődését. Az ellenzék agitácziója hálás talajra esett. Népgyüléseket, tüntetéseket rendeztek, feliratokat szerkesztettek, küldöttségeket szerveztek, megmozditották a törvényhatóságokat, sőt a vidéki szabadelvü pártokat is sikerült bevonni a küzdelembe.

Mindez uj és uj tápot adott az obstrukczionak, melyet most már — a nem remélt sikereken felbuzdulva — kiterjesztettek az április végén lejárt indemnitásra is.

Széllnek nagy volt a népszerüsége, nagy népszerüségnek örvendett az ellenzék minden árnyalatán és azért — bár az egész országban elő volt már készitve a talaj a katonai követelésekre — tőle nem kivántak egyebet, minthogy vegye elő a katonai javaslatok helyett a költségvetést és a kiegyezést, mindent megadnak neki, még a rendes ujonczlétszámot is, csak az ujonczemelést nem.

Hol lennének azóta az ország ügyei, ha Széll elfogadja ezt az aranyhidat! De a pártjában megindult intrika akkor már felemelte a fejét. Nem kell szóba állni a rebellisekkel! A többség nem engedhet a kisebbségnek! Ossze kell törni az obstrukcziót! és más efféle jelszavak lettek irányadók a szabadelvü pártban s a conciliáns Széll nem hallgatott ugyan az erőszakoskodókra, hanem a passziv rezisztenczia alapjára állott, remélve, hogy az ellenzék feladja a küzdelmet, de május 1-én beállt az ex-lex, junius 16-án pedig megbukott a Széll-kormány.

Utána Tisza kapott megbizatást, de semmi engedményt nem hozott s erős ellenszenvvel találkozott saját pártjában és igy nem tudott kormányt alakitani.

Khuen-Héderváry nem jött éppen üres kézzel, magáévá tette a Szentiványi-féle módozatokat, visszavonta az ujoncz-emelést s ennek következtében elejtette Fejérváryt, ez másnak elég lett volna, hogy a kibontakozás utjára vezesse az ország ügyeit, Kossuth Ferencz már le is szerelt neki, de Khuen szerencsétlenül elszólta magát, hogy csak »egyelőre« vonta vissza az ujonczemelést s erre Barabás meginditotta ujból az obstrukcziót. Eközben Khuennek antisemita hirét keltették, majd közbejött a Dienes—Szapáry-féle megvesztegetés, mire

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Mi történt a naxosi Ariadne ellopott szobrával.

A. C. Meallister után angolból L. L.

(Vége.)

Hirtelen két görög szolga lépett be, minden hivás nélkül, valami zöld poszióba csavart nehéz tárgyat czipelve. Inkább mint gépek, mintsem emberek mozogtak, papucsos lábukkal egész hangtalanul járva a szőnyegen. Csendesen vigyázva közeledtek és terhüket egy a szoba közepén álló alacsony asztalra helyezték. Aztan majd urnőjükre pillantva, majd nyugtalanul tekintgetve az ajtó felé, mintha valami előre nem látott veszélytől tartanának, lefejtették a leplet. Jelenlétük idegessé tett és örültem, amikor eltávoztak, lassan, vonakodva, lopva, mint a hogy jöttek. Egy szobormüvet lepleztek le, valami istennőnek remek mását, melyet én csodálkozó érdeklődéssel szemléltem.

— A kincs — mondá ő felém fordulva — az ellopott naxosi Ariadne!

— Ariadne! — ez volt minden, mit szólni tudtam; de felfogtam a szavak jelentőségét és talpra ugrottam. Az egész országban tele voltak mostanában az ujságok adatokkal, melyek a hires szobornak, a naxosi Ariadnénak a görög muzeumból, Athénből való eltünésére vonatkoztak.

A lopás oly páratlan ügyességgel lett végrehajtva, hogy lehetetlen volt a tettes nyomára jönni. Ereztem felfedezésem egész jelentőségét; a szoborhoz közeledtem s elragadtatással bámultam. Itt egy lakókkal telt házban, a főváros kellő közepén a hasztalanul keresők ezrei között, itt volt egy darab márvány, a földi kincsek legértékesebbje. A naxosi Ariadne, a tavasz istennője, Bacchus neje; az ó görög müvészetnek legtökéletesebb példánya, melyet idáig felfedeztek. Egy remekmü, mely akkor készült, mikor a müvészet tetőpontján állott, 2000 évvel ezelőtt és mégis tökéletes, nem érintette azt a századok folyása.

Nem voltam képes számot vetni a páratlan események lánczolatával, sem nem tudtam legalább a jelen perczben megérteni, hogy milyen viszonyban van a lopott szobor e lakosztály szépséges urnőjével. Egész megvadulva fordultam felé.

— Lehetséges, hogy ez a valódi Ariadne? kérdém.

— Igen — felelé, felemelkedve és közeledve; — nagybátyám lopta el, az az ember, ki meggyilkolta atyámat. Akkoriban ő r volt az atheni Muzeumban.

— Es ön?

— Angliában voltunk, mikor ő megjelent egy este, egy évvel ezelőtt. Azon az estén megtudtuk, hogy történt atyám megöletése. — A szivtelen ember maga mondta el kaján mosolylyal. — A megrázkódást anyám sohasem heverte ki. — Az én életem e perczről fogva oly zárkózott lett, mint az angol lányoké, — de tartalmazta mindazt az előnyt és fényüzést

Modern villamos és égszesz csillárok,
ujévi ajándéknak
alkalmas villamos diszdolgok.

Bronz csillárok: Kétágu 26 korona; háromágu 30 korona; négyágu 44 korona; 2+1, 31 korona; 3+1, 37 korona; 5+1, 50 korona. *Karácsonyfák villamos világitásra szerelletnek.*

Tisztelettel
Elektrotechnikai Mérnöki Vállalat. Telefon szám: 509.
512 **NAGYVÁRAD, Kossuth Lajos-utcza, 11. szám.**

Khuen beadta lemondását. Mikor pedig a király másodszor is megbizta őt, mielőtt kinevezését megkapta volna, leszavazta nyilt ülésen a képviselőház.

A legnagyobb zavarok közepette jelent meg a párját ritkitó chlopy-i hadparancs, melyet a nemzet ritka önuralommal fogadott. A Khuen-Héderváryhoz intézett királyi manifesztum hatása alatt pedig kiküldte a szabadelvü párt a kilenczes bizottságot a párt katonai programmjának megállapitása végett.

E bizottság munkálatán változtatni óhajtott a király s erre Lukácsot választotta közvetitőnek, de a bizottság, melynek Tisza István is tagja volt, egyhangulag fentartotta munkálatát.

Tisza ennek daczára módositott programmal is elfogadta a megbizatást, november 2-án megalakitotta kabinetjét — melyben a régiek közül Wlassics, Darányi és Láng nem foglaltak helyet — és egy drámai jelenet után Apponyi is megadta magát s egyelőre bennt maradt hiveivel a pártban.

De bár Kossuth is leszerelt ujra, mégsem akart sikerülni a kibontakozás. Sőt mikor Tisza megtagadta a paktumot, majd pedig erős kezét kezdte mutogatni s be akarta hozni a parallel üléseket, Apponyi harmincz emberével kivonult a pártból s elkezdődött a technikai obstrukczió, mely azonban a Kossuth-párt végleges leszerelésével csakhamar véget ért s deczember 10-ike óta csak Ugronék obstruálnak.

Tisza Körberrel szemben férfiasan viselte magát, s ennek hatása alatt öten visszatértek a disszidensek közül — de másrészt kezd feléledni a régi bukott rendszer, visszatérnek az időközben uj pártot alapitott Bánffy testőrei, főispánjai és csendben készül az uj választásokra.

Egy teljes évi küzdelem után valójában ott vagyunk, ahol az év elején voltunk; mert az ugynevezett nemzeti vivmányok nem érnek többet, mint az Apponyi-Széll-Szentiványi-féle pontozatok, — legfeljebb annyival, hogy eddig Széll és Apponyi nyujtottak garanciát azok megvalósitásához, most pedig a szabadelvü párt és a Tisza-kormány garantirozza azokat.

Ez az esztendő nem valósitott még meg semmit sem a nemzeti követelményekből, de megvetette azoknak alapját a nemzeti közvéleményben, honnét nem törüli ki többé azokat semmi.

Egy esztendő telt el e küzdelemben, mely külsőleg mellékesnek látszik, de alapjában vetési munkálat volt az, mely után el kell következnie az aratásnak a nemzet életében.

E reményben búcsuzunk az ó-évtől.

A delegáczió határozatának szankcziója.

A hivatalos lap tegnapi száma ezeket közli:

I.

»A magyar országos bizottság Határozata az 1904. év két első hónapjában felmerülendő közös kiadások engedélyezése tárgyában. A közös miniszterium felhatalmaztatik, hogy a közös kiadásokat az 1904-ik évi január 1-től február 29-éig terjedő időszak alatt az 1903-ik évre megszavazott rendes szükséglet és az ugyanazon évre a Boszniában, Herczegovinában és a Lim-területen levő parancsnokságok, csapatok és intézetek részére engedélyezett rendkivüli szükséglet arányában folyóvá tehesse. Ezen kiadások az 1904-ik évre megszavazandó költségvetés számszerinti keretébe lesznek beillesztendők. Ez nem praejudikál az 1904-ik évi költségvetés megállapitásának, sem egészben, sem pedig az egyes czimek és tételekre nézve. A magyar korona országaira, illetőleg a birodalmi tanácsban képviselt királyságokra és országokra eső részösszegek a törvényesen megállapitott kvótaarány szerint lesznek kiszámitandók.«

Wien, 1903, évi deczember hó 20-án.

Széll Kálmán,
a magyar országos bizottság elnöke.

Kristóffy József s. k.
a magyar országos bizottság jegyzője.

II.

A közösügyek tárgyalására a magyar országgyülés és a birodalmi tanács részéről kiküldött és általunk 1903. évi deczember hó 15-ére Wienbe egybehivott bizottságoknak az 1904. év két első hónapjában felmerülendő közös kiadások engedélyezése tárgyában hozott fentebbi határozatát közös miniszteriumunk előterjesztése folytán az 1867. évi XII. törvényczikk értelmében ezennel jóváhagyjuk és megerősitjük.

Wien, 1903. évi deczember hó 23-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Goluchowski s. k.

Burián s. k. *Pietreich* s. k.
altábornagy.

Szolnok-Doboka főispánja.

A hivatalos lap legujabb száma közli, hogy O Felsége a miniszterelnök előterjesztésére gróf *Bethlen* Pált, Besztercze-Naszód vármegye főispánját, ezen állásában való meghagyása mellett, *Szolnok-Doboka* vármegye főispánjává ideiglenes minőségben kinevezte.

Az olazz kereskedelmi szerződés.

Az utóbbi napokban csupa zavaros, egymásnak ellentmondó hirek érkeztek Rómából a kereskedelmi tárgyalásokról. Közvetlenül az ünnepek előtt azt jelentették, hogy a provizórium már biztositva van, mert a magyar és osztrák kormány megbizottjainak ujabb propoziczióját elfogadták. A legilletékesebb helyről megczáfolták ezt, amennyiben *Tisza* István miniszterelnök magánuton kijelentette *Molnár* Akos képviselőnek, aki ebben az ügyben interpellálni akart, hogy az ujabb propoziczióról és azok elfogadásáról Bécsből elterjedt hir alaptalan.

Rómából most ismét több, ugyancsak ellentmondó hir érkezett. Az egyik római hir szerint a tárgyalások ismét olyan stádiumba jutottak, hogy a provizórium előreláthatólag néhány nap mulva létrejön. Ezt jelentik a N. F. Pressenek is. Miután a N. W. Tagblatt római tudósitójának egy mai távirata szerint azt mondta az olasz földmivelésügyi miniszteriumnak egy magas állásu hivatalnoka, hogy a tárgyalások, ha nem is hiusultak meg, annyira összebonyolódtak,

---

mit a pénz adhat. Anyám egyedül nekem élt, keveset beszélve a multról és jelen bánatáról. — En kezdetben nem értettem e nagybácsi helyzetét, kit sohasem láttam. Ravasz fondorlattal azon igyekezett, hogy anyámat segitő társává tegye gazságaiban. — Elbeszélte neki a lopást és fenyegetésekkel meg átkokkal rávette, hogy segitsen neki a szobrot eladni — máskép egész Angliában kikürtöli, hogy ő maga ölte meg férjét. Ennek daczára magamnál tartottam a gazficzkót, ki megakart minket rontani. Szegény gyöngeszivü anyám megijedt; térdein könyörgött, hogy segitsek rajta és én megigértem.

— Es ön? Eljött Amerikába, hogy eladja a szobrot?

— Igen eljöttünk. Olvastam, hogy milyen előszeretettel vásárolják az amerikaiak a mükincseket s én azt hittem, hogy Ariadne szobrát eladhatjuk pár ezer dollárért, mely összeg talán kielégitette volna nagybátyám kapzsi pénzvágyát és anyámat és engem örökre megmentett volna tőle. Látja ön, hogy ez volt az egyedüli mentség, amennyiben a szobrot nem bocsáthattam áruba Európában. — Mintegy álomban, alig tudva mit teszek, átkeltem a tengeren vele — nagybátyámmal — együtt, a szobor pedig egy ügyesen kieszelt krumplis kosárban volt elrejtve.

— Es ön áruba bocsátotta? — szakitám félbe.

— Megérkeztemkor láttam, hogy az egész ország fel van lármázva a lopás részleteivel. Magam tapasztalatlan lévén s egy idegen országban, melynek szokásai ismeretlenek voltak előttem, bátyám pedig egy szót sem beszélt angolul, igy hát a siker, daczára nagy találékonyságának, lehetetlen volt. Felboszankodva, hogy terve dugába dőlt, pokollá tette életemet. — En aztán kétségbeesésemben egy este elszöktem s ide jöttem Chicagoba.

Ugy láttam, hogy abba akarja hagyni a beszélgetést, de én nógattam, hogy csak folytassa.

— Es az ön anyja; hol volt ő? — kérdém.

— Az első hirt akkor küldtem haza, mikor odahagytam bátyámat. Anyám meghalt, irták vissza. Fülöp és Caschules, két hü görög szolgánk nemsokára megérkeztek berendezésünket hozva. Anyám halálos ágyán arra kérte őket, hogy keressenek föl engem s mondják meg nekem, hogy sohse többé vissza ne térjek Angliába. En elhatároztam, hogy eleget teszek kérésének és két görög szolgám társaságában ide költöztem ebbe az épületbe. Ugy terveztem, hogy itt fogok élni elrejtőzve az elől az ember elől, ki megrontotta életemet. De ő csakhamar felfedezte rejtekhelyemet és tegnap este megérkezett a szoborral. E ész ki volt kelve magából dühében és fenyegetett, hogy megöl, a mért odahagytam. Majd, mikor megmondtam neki, hogy anyám meghalt, — azt gondoltam, hogy lecsititom — egész szörnynyé lett és bünös szenvedélytől ragyogó szemekkel jelentette ki, hogy nőül vesz.

Nyugodt, lágy csengésü hangja, melylyel oly meggyőző egyszerüséggel adta elő a történetet, reszketni kezdett.

— S hol van az az ember most? — kérdém méltatlankodva.

— Lassan — suttogá — már meghalt! megöltem őt szobámban, kövessen!

Eszrevettem, hogy egy kicsit histerikus, de habozás nélkül követtem a mellékszobába. Ott épen egy hatalmas csillár alatt ült egy férfi hintaszékben. Hatalmas alaku ember, vad, eltorzult vonásokkal, nyitott szemekkel, oly helyzetben, mintha élne. Egy tőrnek fogantyuját láttam mellének bal oldalából kiállni és egy vörös vonalat, mely végigvonult ruháján s a padlón vértócsát képezett. Teljes részvétet éreztem a leány iránt, ki oldalomon reszketett. A tragédia részleteit könnyü volt megérteni. A szivtelen számitó gazficzkó megölte a gyönge, érzékeny anyát; kényszeritette, hogy hitvány tervében segitse. Az ártatlan szerető leány feláldozta magát anyjáért.

Mikor egyikről a másikra tekintettem, a márvány Ariadnéről, a méltóságteljes szépség mintaképéről, a testi tökély e kiváló példányáról a másikra, a husból és vérből való Ariadnéra, ugy éreztem, hogy a másik elhomályosul mellette és jelentéktelenné válik az élő mellett. Es azóta mindig, mig az egész világ a márvány Ariadnén siránkozott, én titkon azért a másikért

hogy ha a diplomáczia erélyesen közbe nem lép, semmit sem lehet remélni.

Ezzel szemben szintén Rómából, állitólag a pénzügyminiszteriumból, azt jelentik, hogy a tárgyaló felek bortechnikusai valami modus vivendit dolgoztak ki, amelyet római vélemény szerint a magyar kormány el fog fogadni. Egy hosszabb római távirat szerint a megbizottak az ünnepek alatt nem tárgyaltak. Sok körülményből azonban azt lehet remélni, hogy a borkérdést, ha a tizenegyedik órában valamely váratlan fordulat be nem áll, mindkét fél megelégedésére meg fogják oldani.

Egy nápolyi lap azt irja, hogy a halászat kérdése is nehézségeket okoz. Azon vitatkoznak, hogy a vontató háló akadálya-e a halak szaporodásának, van nem. Osztrák részről azt állitják, hogy ezekkel a hálókkal bizonyos halféléket teljesen elpusztitanak; az olaszok viszont azt igyekeznek bebizonyitani, hogy éppen ezek a hálók tisztitják a sekélyebb mélységben a tenger fenekét s igy a halak szaporodását előmozditják. A kérdés még nincs eldöntve s lehet, hogy még napokig elvitatkoznak rajta. Az olasz belügyminisztériumban vasárnap minisztertanácskozás volt, amelyben résztvettek Giolitit, Tittoni, Kuzzati, Rava minisztérek és Malveno szenátor. A tanácskozás öt óráig tartott s egy óra hosszat báró Pasetti is résztvett benne. Főkép a borkérdéssel foglalkoztak, amelyet, mint Rómából jelentik, alaposan megvitattak. A tanácskozás eredményeként *uj borvámjavaslatot* terjesztettek a magyar és osztrák kormány elé.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz 30.

Ma reggel oly kevesen voltak, hogy *Perczel* Dezső nagy kedvetlenül még a folyosón megkereste az obstrukczió-maradékot, ne okoskodjék s hitelesitse a jegyzőkönyvet hozzászólás nélkül. Olyan meginditóan kért, hogy a jószivü *Bartha* Miklós biztatta is a többit:

— Hát jól van! Ma engedjük a dolgot.

Igy is lett. Csak *Kaas* Ivor báró szólt néhány szót a jegyzőkönyvhöz.

Elnök: *Perczel* Dezső.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után

Kaas Ivor báró azt kivánja, tüntessék fel a jegyzőkönyvben, hogy a szünet mikor kezdődött.

Elnök: Ez inditványt mellőzni kell, mert a képviselőház ez ülésszakában már elvetett egy ilyent.

A jegyzőkönyvet igy eredeti szövegezésben fogadta el a Ház.

Berzeviczy Albert kultuszminiszter két jelentést terjeszt be az országos tanitói és tanári nyugdijalap 1902. évi állapotáról.

Hertelendy László jegyző: Felolvassa az interpellácziós és inditványos könyvet.

Elnök: Tekintettel az interpellácziók nagy számára, javasolja, hogy a Ház két órakor térjen át azokra. (Helyesiés.) Következik a napirend:

a záróbeszédek

folytatása az ujoncziavaslatok felett.

Csávolszky Lajos: Az ellenzéki szónokok beszédeiből felolvassa azokat a részleteket, amelyekben a harczot hirdették mindaddig, mig csak a magyar nyelv nem érvényesül a hadseregben. Elitéli a leszerelőket, hogyha háborut nem tudnak folytatni, ne vegyenek kardot a kezükbe. Elleninditványának elfogadását kéri a Háztól. (Helyeslés balról.)

Olay Lajos: Személyes kérdésben szólal fel. Miután Csávolszky kompromittálni akarta pártját és őt azzal, hogy az ellenzéki beszédekből szemelvényeket olvasott fel, kötelessége arra válaszolni. Szóló első sorban magyar és aztán függetlenségi s miután ez idő szerint az országra nézve veszedelmesnek tartja a harcz folytatását, azért szerelt le becsületesen. Csávolszkynak nem volt joga pártjáról elitélőleg nyilatkozni. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Várady Károly fentartja elleninditványát, amelyet hosszan megokol.

A király balesete.

Bécsben tegnapelőtt nyugtalanitó hirek voltak elterjedve a királyról. Merényletről beszéltek, mignem aztán kiderült, hogy ő felségét baleset érte, a mely szerencsére csak könnyebb természetü, a mit az ujabb jelentések is megerősitenek,

A király, mint már évek óta, a karácsonyt az idén is *Ferencz Szalvátor* főherczeg és neje *Mária Valéria* főherczegnő, valamint ezek gyermekei körében töltötte.

Az ünnep második napján, szombaton este a kastélyban a szőnyeggel boritott lépcsőn lefelé haladt, amikor sarkantyuja a szőnyegben megakadt. A király megingott és mielőtt megakadályozhatták volna, egyensulyát vesztve, arczczal előrebukott. A király homlokának jobbfele eközben egy a lépcsőn álló pad kiugró szélét érte.

A király segitség nélkül gyorsan fölemelkedett és kijelentette megrémült környezetének, hogy a hátát kivéve sehol fájdalmat nem érez. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy a király csak könnyü izomrándulást szenvedett és a baleset látható nyomaként csupán a jobb szeme fölött maradt egy kék folt.

A király hátában most is ott érez fájdalmakat, a hol pár év előtt rheumatikus fájdalmak jelentkeztek. A baleset vasárnap történt és a király hétfőn este visszaérkezett Bécsbe. A király a baleset után következő napon rendes sétáját akadálytalanul végezte és tegnap a Hofburgban több óra hosszáig dolgozott iróasztalánál, de Latour altábornagy temetésén nem vett részt. Orvosi kezelésre a királynak nincs szüksége.

Tegnap reggel azt jelentették telefonon Bécsből, hogy a király állapota aggodalmakra egyáltalán nem ad okot, ő Felsége még mindig érez ugyan egy kis fájdalmat a hátában mert nehány napig fog tartani, amig az inrándulás következményei teljesen elmulnak, de egyébként teljesen jól érzi magát. A zuzódás, melyet szeme fölött szenvedett, mikor a lépcső élének nekibukott, szerencsére szintén csak jelentéktelen.

A bécsiek közt mindamellett nyugtalanitó hirek vannak elterjedve és a Hofburg udvarán sok ember kérdezősködik az udvarbeli alkalmazottaknál, hogy ő Felsége miként érzi magát.

Várták, hogy orvosi jelentést fognak kiadni, de ez nem történt meg, mert a király csak annyiban részesül orvosi kezelésben, hogy a hátát masszirozzák és hogy a homlokát hideg vizzel borogatja.

———

---

sirtam. Gyöngéden feléje hajlottam, lassan, mig ajkaim selymes haját érintették és suttogtam:

— Segitek önnek!

Aztán kezét az enyémre tette — talán mert erősen fel volt indulva, vagy talán mert valóban szenvedett. Kis keze az enyémben nyugodott és én önkéntelenül megragadtam és a bosszu e perczében éreztem, hogy ujjai az enyémeket keresik és akkor és ott ujra megfogadtam, hogy segitségére leszek, bármi jöjjön is.

*

Egy villanyos csolnak hagyta el az északi partot másnap éjféltájt. Sebesen siklott tova pár mértföldnyire, majd ujra a szárazföldnek fordult s egy kis gátnál megállapodott. A hely távol volt minden emberi lakhelytől. A tó csöndes volt; a hullámok alig-alig ringatták a kis járművet. A part egy pontján füzfacsoport állott, körvonalai erősen rajzolódtak a boltozat fele. Hirtelen egy éles fütty zavarta meg a csendet onnan a füzfacsoport felől. Én feleltem a csolnakból — egyedül voltam s vártam a jelt. Két ember tünt elő a bokrozatból valami nagy sötét tömeg suly a alatt görnyedezve s jött keresztül a parton, lefelé a gáton a csolnak felé. Egyesült erőnkre volt szükség, hogy a nehéz ládát, melyet czipeltek, a csolnakba emeljük. Azt hiszem, mindhárman megkönnyebbülve lélegzettünk, mikor a part rohamosan maradt el hátunk megett. Egyenesen kifele kormányoztam a nyilt vizre, társaim szótlanul ültek a csolnak bensejében. Különös két feketeszemü ficzkó volt ez a két görög szolga, élénk figyelemmel kisérték minden mozdulatomat és jelenlétük ugyanazt a kényelmetlen érzést keltette bennem, mint előtte való nap.

— Találkoztak valakivel? — kérdém idegesen.

— Nem — felelé az, kit Fülöpnek hivtak. A hátsó uton hoztuk le a ládát és betettük a kocsiba, melyet ön küldött. Egy lelket sem láttunk.

— És urnőjük hogy van?

— Nem tudom. Ő elintézte a dolgot, aztán otthagyta. Mi idehoztuk — felelé a másik görög darabos angolsággal.

— Maga nem segitett? — kérdém hirtelen.

— Nem hagyta, hogy segitsünk, elküldött minket, mig csak a láda le nem volt szegezve, készen az elvitelre.

Az ut hátralevő része csendben telt el. Mikor már jó messzire, — számitásom szerint mintegy két mértföldre — mentünk, elzártam az áramot és horgonyt vetettem. Aztán a legnagyobb erőfeszitéssel a két görög és én felemeltük a nehéz ládát és a tóba dobtuk. Nagy czuppanással esett a vizbe s elmerült. Csolnakunk majdnem felborult. Megrázkódtam, megriadva tettem borzasztóságától, mert a láda belsejében a meggyilkolt férfi holttestje, a leány nagybátyja feküdt és a szobor, — a naxosi Ariadne.

Teljes gyorsasággal eresztettem a csolnakot a borzasztó helyről és reszketve kormányoztam a part felé. A dolog oly gyorsan történt, hogy ép akkor nem volt időm megbánni tettemet — az értékes szobornak örökre történt megsemmisitését.

Mikor felajánlottam szolgálatomat a boldogtalan leánynak, a reménynek egy halvány sugarát láttam szemeiben. Egy olyan tekintet, melyet sohasem felejtek el, mely bármely férfit a veszélybe kergetett volna. Szükséges volt, hogy először a holttesttől, aztán a szobortól mentsem meg őt. Mindkettő egy csapásra megtörtént. Egy kicsit féltem, hogy a terv esetleg nem sikerül, de sikerült s igy most egész megkönnyebbültem. A gyönyörnek érzete fogott el, hogy a kis motornak minden mocczanása közelebb hozott ahhoz, kiért feláldoztam volna életemet. A szépséges élő Ariadne megbabonázott.

A csolnakot a Lincoln Parkkal szemben vittem partra és elbocsátottam a két görögöt.

— Mondják meg urnőjüknek, hogy sikerrel jártunk — mondám nyugodtan, mikor távozófélben voltak.

— Ezt önnek küldte — felelé Fülöp és átadott nekem valamit, mit levélnek néztem.

— Hisz én azt hittem, maga nem látta őt, mikor távozott?

Menedéket a hajléktalanoknak.

— Saját tudósinktól. —

Nagyvárad, decz. 30.

Dermesztő hidegével a mint váratlanul meglepett a tél, ismét a halál veszedelme, a megfagyás, az éhen halás nyomorusága kisért a hajléktalan nyomorultak körül. Egyszerre ruhátlan, tépett rongyokba burkolt alakjai a nyomornak tánferegnek az utakon. Vézna, beesett arczu emberek, nők és gyermekek szederjes kék kezeiket megváltó alamizsnáért nyujtva ácsorognak az utczasarkon.

Megujul a mult tél nyomorusága s ismét aktuálissá válik a társadalom önzetlen jótékonysága, mely a mult tél nyomoruságát oly nemesen enyhitette s számos munkás kezet mentett meg az életnek.

A társadalom vezető férfiai ez idén is mozgalmat inditottak *Gerő* Armin rendőrfőkapitány kezdeményezésére, hogy idejekorán gondoskodjék a társadalom hajléktalan, nyomorgó tagjainak életéről.

Mindenekelőtt a mult évi adakozásokból még megmaradt 2122 korona mi módon való felhasználásának megbeszélésére tegnap délután öt órára értekezletet hivott össze *Gerő* Armin főkapitány, mely tanácskozáson a nyomoruság enyhitésének ugy általános, mint részletes módjait megvitatták a jelenvoltak.

Az értekezletről részletes tudósitásunk a következő.

Az öt órára összehivott értekezletre a főkapitány hivatalos helyiségében megjelentek: Mezey Mihály, Dr. Nagy Géza, Dr. Várady Zsigmond, Dr. Grósz Menyhért, Dr. Edelmann Menyhért és Dr. Dési Géza.

Gerő Armin főkapitány megnyitva a tanácskozást, rámutat a társadalom mult évi jótékonyságára, a mely fényes bizonyitéka, hogy nemcsak a humanizmus, de a közbiztonság érdekében is mennyire fontos és szükséges a társadalom gondoskodása a hajléktalan és végső nyomorusággal küzködő embertársairól.

Szükségesnek látta, ugymond, ez értekezlet összehivását, most az idő hidegre fordultával, hogy egyrészről a mult évi felesleg hová forditását s ha szükségesnek látják, uj jótékony mozgalom tervét is megbeszéljék.

Egyszersmind jelenti, hogy ő már eddig is igyekezett az égető nyomoruságot orvosolni, a mennyiben a volt rendőrségi épület szobáiban melegedő menedéket nyitott, ahol már a mult éjszakát 18-an töltötték.

Az értekezlet örömmel vette tudomásul a főkapitány ilyetén intézkedését, de az ingyen táplálék osztásra és a nagyobb mérvü jótékonysági akczió megindítására vonatkozólag a vélemények megoszlottak.

Dr. *Grósz* Menyhért egyelőre még várakozást inditványoz. Most még nem látja fenyegetőnek a tul nyomoruságát s abban a reményben, hogy a társadalom maga is megérzi és mérlegeli, mikor szükséges a nagyobb mérvü jótékonyság, azt inditványozza, hogy egyelőre 8—10 napig várjanak a nagyobb jótékonysági akczió megindításával. Mondják azonban ki, hogy ha szükségét fogják látni, ez idén ép oly nagy mérvü akcziót fognak kifejteni mint a mult évben.

Ez inditványhoz aztán egyértelmüen hozzájárult az értekezlet.

Több inditvány került szóba még ezután. *Várady* Zsigmond szóba hozta a barakkok és levesosztó állandósitását.

Dr. *Nagy* Géza a koldus-ügy rendezését, de végleg határozat képen a dr. *Grósz* Menyhért inditványában állapodtak meg.

A kamara teljes ülése.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután tartotta ez évben utolsó teljes ülését, *Huzella* Gyula elnöklete alatt.

A megnyitás után előterjesztett elnöki közlések felölelik a mult ülés óta elintézett sürgősebb ügyeket.

A titkári jelentés a kamarai iroda ügyforgalmát, a pénztárnok jelentése pedig a kamara vagyoni állapotát tünteti fel.

Mindhárom jelentést tudomásul vették.

Dr. *Sarkadi* Lajos titkár bejelentette, hogy a hazai kamarák együttesen tisztelegtek Hieronymi Károly uj keresk. miniszternél s a kamara képviseletében ő vett részt a tisztelgésen.

A kereskedelmi testületek, egyletek, vállalatok, czégek és egyének által postai értékek átvételére jogositó okmányok kiállitása tárgyában a kereskedelmi miniszter által tervbe vett ujitásokat a kereskedelmi osztály helyeseknek tartja s javasolja, hogy a kamara azok életbeléptetését véleményezze a miniszternek. — Az osztály javaslatát elfogadták.

Kismarja község vásárvámdijszabályzatának tervbe vett módositását ugy a kereskedelmi, mint az iparosztály jóváhagyásra ajánlja.

A teljes ülés az osztályok véleményét elfogadta.

A kereskedelemügyi miniszter véleményt kért a kamarától arra vonatkozólag, hogy a vegyes kereskedők külön igazolvány nélkül árulhatnak-e vasat és vasárut, mint azt ma a legtöbb helyen, különösen kisebb községekben jelenleg gyakorolják.

A kereskedelmi osztály a jelenlegi állapot fentartásának véleményezését javasolja.

A kereskedelmi alkalmazottak nagyváradi szakegylete arra kérte a kamarát, hogy feliratot intézzen a miniszterhez az iránt, miszerint a kereskedő alkalmazottaknak is 36 órás vasárnapi munkaszünet biztositassék. A kereskedelmi osztály javaslatára a kérelem felett napirendre tért a teljes ülés.

Az aradi ipartestület sütő ipari szakcsoportjának a régi munkaszüneti idő visszaállitása iránti felterjesztését az iparososztály pártolta.

A brassói kamara pártolását kérte azon felterjesztésének, amelyben a korona értékü számitásnak az üzleti forgalomban való teljes értékesitését és az egy forintos ezüst pénznek bevonását kérte. — A társkamara felterjesztését pártolja a teljes ülés.

A miskolczi társkamara a diósgyőri papirgyár készitményeinek rovására elkövetett visszaélések meggátlása tárgyában a miniszterhez intézett feliratát pártolás végett megküldötte. — Pártolják.

A debreczeni kamara a nagyváradi iparos kongresszus határozatához képest Ráth Károly emlékét megörökiteni óhajtván, gyüjtő ivet küldött a kamarához. — 100 koronát szavazott meg e czélra a teljes ülés.

Vita az obstrukczióról.

Az országos iparegyesület megkereste az iránt a kamarát, hogy csatlakozzék a törvényen kivüli állapot megszüntetése iránt megindult mozgalomhoz.

Dr. *Sarkadi* Lajos titkár kifejezést adott azon nézetének, hogy a változott politikai viszonyok folytán a felterjesztés már idejét multa. Inditványozza, hogy vegyék le az átiratot a napirendről.

Rendes Vilmos más nézetben van. Látjuk, hogy az obstrukczió miatt 40,000 póttartalékosnak kell bevonulni. Igaz, hogy most már nem 80, hanem csak 14 képviselő obstruál, de a béke tényleg nem állott helyre. Állást kell e kérdésben a kamarának foglalni.

Dr. *Sarkadi* Lajos inditványának támogatására felhozza, hogy azért is idejét multa a felirat küldése, mert korábban az összes kamarák enquettet akartak az obstrukczió ellen tartani, azonban mikor az ellenzék leszerelt, a központi bizottság megszüntette a mozgalmat, mivel az akczió idejét multa. Mire a felterjesztés felmenne, vége lesz az obstrukczionak. A felirattal ugy sem tudna a kamara semmi irányban hatni.

Dr. *Hoványi* Géza nem osztja a titkár véleményét, mert lehetetlen, hogy az obstrukczió által előállott közgazdasági zavart éppen az olyan közgazdasági faktor, mint a kamara hagyja figyelmen kivül. Kivánatos, hogy az ország egész közgazdasága a rendes mederbe legyen terelve s ezért csatlakozni kell az Országos iparegyesület felterjesztéséhez. Orvend, ha nem lesz rá szükség, mire illetékes helyre kerül a kamara felterjesztése, de ez esetben a jövőre is meglesz a haszna a kamarák tiltakozásának.

Ováry Lajos elfogadja a titkár inditványát, mert nem lát semmi eredményt, ha felir s a kamara. Most már nem egy párt, hanem csak egy töredék obstruál.

Steiner M. Albert nem lát abban semmi kárt, ha felir a kamara s tiltakozik az obstrukczió ellen. (Zaj.)

Rosinger Jakab ajánlja, hogy dr. Hoványi Géza inditványát fogadják el.

Elnök hozzászólása után a többség dr. Sarkadi Lajos titkár inditványát fogadta el s az átirat felett napirendre tért.

Iskolák segélyezése.

A nagyváradi iparoktatási bizottság a szokásos évi segély további megadását, illetve felemelését kéri. — Az eddigi segélyt jövő évre is megszavazták.

A nagyváradi felső kereskedelmi iskola a szokásos könyvtári segélyt kérte továbbra is. — Az eddigi 100 koronát megszavazták.

Ipartanács tagok választása.

A Nagyvárad város II. foku iparhatósága mellett működő ipartanácsba a kamara részéről *Janky* Józsefet és *Ováry* Lajos rendes, *Bognár* Sándort és *Széles* Lajost póttagokul, — a Biharmegye II. foku iparhatósága mellett működő ipartanácsba pedig *Bertsey* Györgyöt és *Cser* Jánost rendes-, *Schwarcz* Antalt és *Voszka* Ferenczet póttagokul választotta be a teljes ülést.

— Még reggel adták nekem — mondá hidegen és eltünt.

Csodálkoztam, hogy mért várt az átadással. A sötétség lehetetlenné tette, hogy tartalmát kibetüzhessem.

Az ut vissza a csolnakpavillonhoz nem volt hosszu. Miker megérkeztem, sietve mentem a legelső utczalámpásig és felnyitottam a levelet, melyben e sorok állottak:

»Köszönet. Ön megadta nekem a végtisztességet. Ne értsen félre. Nem nagybátyám holtteste volt a láda belsejében a szoborral, hanem én magam.«

A szavak égették agyamat, ugy futottam végig az utczán, mint egy bolond.

*

Hetekkel később a b—i kórházban tértem magamhoz, hol agylázban feküdtem. — Noha még gyöngélkedtem, elhagytam a helyet és a Lincoln épületbe siettem. — E lakosztály üres volt. — A házmester azt mondta, hogy a lakók már régen elutaztak, hogy hova, nem tudni. A tragédiára és a borzasztó tettre — melyet akaratom ellenére cselekedtem — való visszaemlékezés csakhamar megőrjitett volna, ha nem látom véletlenül ép az nap az ellopott nazeli Ariadnénak egy képét. — A valódi szobornak képét.

Ej vajjon én vizbe fojtottam azt a szépséges leányt? A láda le volt szegezve.

— De hát hogy szegezte be?

———

Nem érdemelt megrovás.

A kereskedelmi miniszter a kamarához intézett leiratában kifogásolja, hogy az 1902. évben kiadott közgazdasági évi jelentésben az foglaltatik, miszerint az m. kir. államvasutak tárgyalásokat folytatnak a romániai államjavak igazgatóságával nagymennyiségü bükk talpfák szállitása iránt. Ez nem felel meg a valóságnak s figyelmezteti a miniszter a kamarát, hogy a jövőben alaptalan dolgokat ne közöljön jelentésében.

Dr. *Sarkadi* Lajos titkár bemutatja az évi jelentést, amelyben az érintett közlemény mint a Diósi Ign. fia Lajos czég jelentése, illetve panasza van idézve a kérdéses passus. Bemutatja továbbá a Bedő Albert országos erdőtanácsos szerkesztésében megjelenő Országos Erdészeti Lapok azon számát, amelyben ez a kifogásolt közlemény mint a plojesti konzul jelentése szerepel. Ugyancsak ezt közölte egy tekintélyes szaklapban Polivka János államvasuti főtiszt is. Ezek a tekintélyes és közismert kiadványok illető számai pedig az évi jelentés előtt jelentek meg. Tehát nem érheti a felületesség vádja a kamarát, azért, hogy az ilyen előkelő helyről jövő panaszt nem mellőzte. Végre is ilyen körülmények között apró részletekben nem kutathatja a kamara, hogy igaz-e a panasz. Indítványozza, hogy ezeket a körülményeket felterjesztésben hozzák a miniszter tudomására, azzal, hogy jövőre is a közönség panaszát leplezetlenül tárja fel a kamara.

Steiner M. Albert a miniszter eljárását védi.

Dr. *Sarkadi* Lajos szerint a panaszok elől nem lehet elzárkózni, éppen a kamara autonomiájának érdekében.

Rendes Vilmos a miniszter felvilágositását óhajtja. Bajainkat fel kell tárni.

Dr. *Hoványi* Géza alapjában igazat ad a miniszternek, de a jelen esetben a panaszt igazolva látja. Illő hangon fel lehet világositani a minisztert.

Dr. Sarkadi Lajos titkár javaslatát fogadták el.

Néhány apróbb ügy elintézése után az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhivás.

A holnapi nappal lapunk fennállásának tizedik évfolyamába lép. Egy évtizeden keresztül becsületes törekvéssel, buzgalommal igyekeztünk a közérdek szolgálatában azon nagy czélt: a katholikus öntudat felébresztését, a katholikus érdekek istápolását előmozditani.

Az uj év küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja iránt unk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Czélunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hü tükre legyen a főbb országos, kivált katholikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósitónk azonnal és kimeritően értesit minden nagyobb jelentőségü eseményről, országgyülési tudósitásaink nemcsak bővek és hüek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesit a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZÁNTÚL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállitva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Jan. 6. Kath. Szabad Liczeum matinéja.
Jan. 9. Vasutasok bálja.
Jan. 10. Az uj városház megnyitó ünnepe.
Jan. 12. Jogászbál.
Jan 17. A 48-as népkör bálja.
Jan. 24. Kath. Szabad Liczeum matinéja.
Febr. 2 Kath. Szabad Liczeum matinéja.
Febr. 6. Katholikus bál.
Febr. 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Febr. 14. Kath. Szabad Liczeum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liczeum bőjti estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liczeum bőjti estélye.
Márcz. 24. Kath. Szabad Liczeum bőjti estélye
Apr. 14. Kath. Szabad Liczeum zárünnepélye (estély: Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével.)

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

1903 deczember 31.

Utolszor irunk ma 1903-at. A mai nappal ismét lepergett egy esztendő, egy részben örömmel, részben buval teli, csalódásokkal, meghiusult reményekkel teljes év röpült el fejünk felett.

Fájó gondolat tölti el az embert e napon, az év záróköveénél, önkénytelenül gondolkodni kezdünk a mulandóságról, enyészetről, mert a hogy telnek a napok, évek, ugy mulunk ki mi is s ujabb nemzedék foglalja el helyünket, mely folytatja az élet küzdelmét ott, a hol mi elhagytuk.

De nincs is időnk sokat gondolkozni a válás pillanatában a lefolyt esztendő kellemes avagy kellemetlen perczeiből, nincs is időnk elmélyedni a mulandóság feletti töprengésünkben, mert siet az óramutató, s alig vesszük, észre, beköszönt az uj esztendő.

Azért hát ne sajnáljuk az 1903 távozását, hanem búcsuztassuk el vidáman s mikor az éjféli búcsuztató harangszó elnémul és az ujév köszönt be ajtónkon, fogadjuk őt bizva, remélve, hogy áldásosabb lesz az emberiségre, mint a letünt év, mert bizony eléggé megbünhődtünk már a multat, sőt a jövendőt is, s elférve már egy vigabb esztendő is.

*

Az ó-év alkalmából ma este a róm. kath. templomokban háladó istenitiszteletek lesznek.

Délután 5 órakor a *székesegyházban* litánia lesz és *Radnay* Farkas fölszentelt püspök egyházi szónoklatot mond.

A *Szent László* templomban este 6 órakor dr. *Vucskics* Gyula plébános litániát tart az óévét pedig dr. *Kozáry* Gyula hadapródiskolai hittanár búcsuztatja el.

A várad velenczei róm. kath. templomban *Gábrielly* Lajos plébáncs végzi az ó-évi ájtatosságokat.

---

* **Kath. Szabad Liczeum.** A Kath. Szabad Liczeum legközelebbi, *jan. 6-iki* matinéjának müsora részben kibővült, részben pedig közbejött körülmények folytán változást szenved. *Novotny* S. Alfonz főgimnáziumi igazgatón kivül dr. *Szolcsányi* Hugó kir. kath. jogakadémiai tanár tart rendkivül érdekesnek igérkező előadást »*A magyarországi katholikusok életviszonyai köréből.*« A katholikusok életviszonyai Magyarországon annyi érdekes tanulságot nyujtanak, hogy a tudós tanár előadása nagy szolgálatot fog tenni az ismeretterjesztés ügyének. *Fop* Aurélnő urnő helyett pedig özv. *Tucsek* Ferenczné urnő fog énekelni, az ő ismert gyönyörü szopránját ragyogtatva. Ezenkivül lapunk munkatársa, *Dutka* Akos olvas fel verseiből. A matinéra az eddig kibocsátott meghivók érvényesek; aki eddig meghivót nem kapott s arra igényt tart, sziveskedjék egy levelező lappal szerkesztőségünkhöz fordulni.

* **A városháza órája.** A városháza granadai tornyának tegnap éjszakára megnyilt a nagy, vörös idő mutató szeme. Ez a foltos holdvilág szemü lámpás ott mutogatja ezentul az időt az éjszaka kóbor embereinek s mi, a nap robotos krónikásai felrójuk hiven ez uj idő mérő születését.

* **A gázgyár és a város.** A gázgyárral már meg van az összeütközése a városnak. A tanács értesitette a gázgyárat, hogy a szerződés megszüntével megszünt azon joga, hogy az utczai burkolatokat hatósági engedély nélkül felbonthatja. A gázgyár azonban tiltakozott ez ellen s a szerződésre hivatkozva azt állitja, hogy a magánvilágitásra fennmaradó joga alapján az utczai burkolatok felbontására ezután sem kell engedélyt kérnie. Teleky-utczán már felbontotta a gázgyár a kövezetet. A városi tanács tegnap foglalkozott az ügygyel s utasitotta a rendőrséget, hogy amig a most alkotott s ide vonatkozó szabályrendeletet a miniszter jóváhagyja, a kövezési szabályrendelet alapján inditsa meg minden esetben a gázgyár ellen a kihágási eljárást. A tárgyalásokon a főmérnök képviseli a várost.

* **A városi szőlőtelep sorsa.** A nagyváradi városi szőlőtelep kezelő bizottsága bemutatta számadását, a mely szerint 437 korona 21 fillér a hiány. A tanács javasolja a város törvényhatóságának, hogy ez összeget a városi pénztár terhére vállalja át, továbbá határozza el, hogy a szőlőtelepet a jövőben is fentartja, bár az állam megtagadta a további segélyt. A jövő évi vesszőtermés eladására hatalmazza fel a közgyülés a telep kezelő bizottságát.

* **A király ujéve.** Az ujév alkalmából szokásos üdvözlések ma már megkezdődtek a királyi palotában. A nagyurakat, akik boldog ujévet jönnek kivánni a királynak, Apponyi Lajos gróf udvarnagy fogadja, a hölgyeket pedig az udvarnagy felesége.

* **Adomány a mentőknek.** A Bazár vendéglőbeli kerekasztaltársaság 100 koronát küldött *Rimler* Károly polgármesterhez, a létesitendő mentőintézmény czéljaira.

* **Nagy hóförgeteg.** A komotoni hegyvidéken a hóvihar és a nagy fagy rengeteg károkat okozott. A Katharina hegy tövében a lezuhant fatörzsek járhatatlanokká tették az utakat. A pressnitzi uradalomban a szokatlanul nagy fagy 30.000 korona kárt okozott.

* **A választók névjegyzéke a közjegyzőnél.** Az 1899 évi XV. t. cz. 150. § a értelmében a képviselő választók véglegesen megállapitott névjegyzékének egyik eredeti példánya az illetékes kir. közjegyzőnél helyezendő el. Nagy-Várad város központi választmánya folyó évi deczember hó 29. napján tartott ülésében elhatározta, hogy az 1904 évre érvényes nép-

viselő választók névjegyzékének egyik eredeti példányát Mezey Mihály kir. közjegyzőnél helyezi el. Miről a város közönségét értesitem. Nagy-Varad, 1903, évi deczember hó 30-án. Rimler Károly polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* **Osztöndijpályázat.** A vallás- és közokt. miniszter pályázatot hirdet az *Alapy*-féle ösztöndijaknál az 1903/904. tanév kezdetétől betöltendő következő állomásokra: a *vallás- és közokt. miniszter* adományozásához tartozó két 420 koronásra és a *nagyváradi lat. szert. káptalan* adományozásához tartozó egy 420 és 300 koronásra. Az ösztöndijakra első sorban tiszántuli származásu, de csakis kath. vallásu, szegénysorsu és jeles előmenetelü tanulók tarthatnak igényt. A folyamodványok az illető taninintézet igazgatóságánál legkésőbb *február 10-ig* nyujtandók be felszerelve a keresztlevéllel, a mult tanév végén nyert iskolai bizonyitvánnyal és a folyó tanév I. felének végén nyerendő értesitővel, illetőleg indexxel, a családi és vagyoni viszonyokat feltüntető s esetleg a tiszántuli származást bizonyitó hatósági igazolványnyal. A folyamodványban megjelölendő ama pénztár is, melynél az ösztöndij adományozás esetében kiutalványozandó volna. A jelzett határidő lefolyása után, vagy a taninintézeti előljáróságok mellőzésével egyenesen a minisztériumhoz beadott kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

* **Eljegyzések.** *Szabó* Bertalan batizi (Szatmár megye) ev. reform. lelkész, néhai Szabó Károly bihari volt esperes fia, f. hó 29-én eljegyezte *Homolya* István helybeli főreáliskolai tanár és neje: Margitay Etelka kedves leányát *Ilonkát*. — A szép családi ünnepélyen csinos pohárköszöntőket mondtak *Petry* Gyula főreáliskl. tanár és *Sulyok* István esperes. — *Lehmann* Endre fiatal nyomdász e hó 26-án jegyezte el *Márton* Péter helybeli derék iparos polgár kedves és bájos leányát, *Juliskát*.

* **A bodonosi szén a vizvezetéki telepen.** A bodonosi »Bihari szénbánya és villamossági részvénytársaság« ajánlatot tett a városnak, hogy a vizvezeték telepen a bodonosi szenet használja az üzemhez Nagyvárad városa. Az ajánlatot tanulmányozás és véleményezés végett kiadták *Kőszeghy* József városi főmérnöknek. A jelentés tegnap már beérkezett a főmérnöktől a tanácshoz. E szerint a bodonosi szén drágább, mint a kitünő minőségü s most használatban levő lupényi szén. A bodonosi szenet azonkivül nem lehet a vizvezetéki telep gépjein használni a fütő terület kicsisége miatt s a személyzetet is szaporitani kellene az erős fütésnél. A villamostelepnél azonban bevált a bodonosi szén.

* **Kinevezések a városnál.** Mint értesülünk a Nagyvárad városánál megüresedett alszámvevői állásra dr. *Beöthy* László főispán *Gesztesy* Odön tb. alszámvevőt, az igy megüresedett könyvvezetői állásra pedig *Jelinek* Géza kir. pénzügyigazgatósági tisztviselőt nevezte ki.

* **Ünnep miatt.** *A Polgári takarék- és segélyszövetkezet* 8-ik évtársulatának befizetései ünnep miatt holnap azaz pénteken 9-tól 11 óráig teljesitendők.

* **Ujévkor zárva lesznek az üzletek.** A biharmegyei és nagyváradi kiskereskedők társulata arról értesiti lapunkat, hogy holnap ujév napján a kereskedők zárva fogják tartani 10 órától üzleteiket.

* **Inkriminált regény.** A »Vasgyáros« hirneves szerzője, Ohnet György, nemrég egy alkoholellenes tendenciával irt regényt bocsátott ki ezzel a czimmel: A méregkereskedő. A regény hősének Vernier a neve: ez egy dusgazdag likörgyáros, aki a regény szerint milliókat harácsolt össze abból a kellemes izü méregből, amelylyel embertársait a romlásba sodorja. A regény nagy kelendőséggel terjedt el s immár a 38-ik kiadást érte meg. E regény miatt most rendkivül érdekes per indult meg a szerző és kiadó ellen. Az, aki őket beperelte, Garnier likörgyáros, aki önmagát hiszi a hősben kifigurázva. A név hasonlósága mellett még az a körülmény is megerősiti ezt a föltevést, hogy a regényben szereplő likör, az »abricotine« a gyáros »legnagyobb vivmánya« s ilyen név alatt ismert egész Franczia országban. A gyáros tehát beperölte az irót és 10.000 frankot követel kártéritésül. Az érdekes perben a jövő héten hoznak itéletet.

* **Német asszonyok a politikában.** Berlinből táviratozzák: Hivatalosan jelentik, hogy az uj egyesületi törvény megfogja engedni, hogy nők is részt vehessenek politikai gyüléseken s politikai jellegü egyletnek is tagjai legyenek. — Azt is elrendeli még a törvény, hogy a politikai gyülésekre kiküldött hatósági közegnek joga van azt követelni, hogy a szónokok némettül beszéljenek. Ez az intézkedés a lengyelek ellen irányul.

* **Hat jegesmedve utja.** A »Hannover« gőzös utasai Hamburgból New-Yorkba menet, az ujfoundlandi zátonyok közelében egy jéghegygyel találkoztak, melyet az áramlat és a szél dél felé vitt. Ebben még különös nincs, mert lefelé uszó jéghegy nem ritkaság az Atlanti-Oceánon. Ezen a jéghegyen azonban, mely meglehetős nagy lapos fönsikot képezett, hat jegesmedve járkált idegesen ide-oda. Vihar szakithatta el őket a jéghegygyel együtt az északi sarkvidék rettenetes jégtömegétől. Mire leérnek az egyenlitőhöz, bizonyára elolvad alattuk a jég s az Oczeánba kerülnek, ha addig meg nem ütötte őket a guta a nem nekik való meleg klimától.

x **A Royal kávéházban** ma este *Hamza Miska* zenekara nagy Sylveszteri hangversenyt rendez.

TANUGY.

—

Magántanulók vizsgálata.

A nagyváradi *kir. róm. kath. tanitóképzőnél* a magántanulók osztályvizsgálata 1904. évi január 8-án és 9-én tartatik meg. Jelentkezés 1904 január 1-ig.

Nagyvárad, 1903. deczember 22.

Az igazgatóság.

EGYESÜLETEK.

—

A népnevelési egylet választmányi gyülése.

A Biharvármegyei népnevelési egylet választmánya ma, csütörtökön délelőtt 11 órakor a polgári fiuiskola helyiségében gyülést tart.

SZINHÁZ.

—

Meghivás. A szinügyi bizottság tagjait tisztelettel kérem, hogy 1904. évi január hó 2-ikán. d. u. 4 órakor a városház termében tartandó bizottsági ülésre megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy: Elnöki előterjesztés.

Nagyvárad, 1903 decz. 31.

Dr. Hoványi Géza,
sz. b. elnök.

—

Az ujévi előadások. Ujév napján 2 előadás lesz és pedig délután 3 órakor fél helyárak mellett a »Peleskei nótárius«, este rendes helyárak mellett a »Bob herczeg«, Martos és Huszka kedvelt operettje. Ez lesz a Bob herczeg 20-ik előadása Váradon s ez este — mint a premieren — Haller Irma játsza a czimszerepet, Anniet pedig Parlaghy Kornélia. — A többi főszerep pedig marad a régi kezekben.

Sabin nők elrablása. Ma, Sylveszter estéjén a szinházi előadás kivételesen 7 órakor kezdődik; szinre kerül: Schöntau Ferencz pompás bohózata: a »Szabin nők elrablása.« Főszereplők: Benkő Jolán, E. Kovács Mariska, Berlányi Vanda. Orley Flóra, Krasznay, Bognár, Tóth, Dési.

Kezdete kivételesen 7 órakor.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 91. Bérletszám 87. (páratlan.)

Ma, csütörtökön 1903. deczember 31-én:

Sabin nők elrablása.

Vigjáték.

HELYARAK: Nagypáholy **14** koron. I. emeleti és első emeleti páholy **12** kor. Másodemeleti páholy **8** kor. Zsölye **3** kor. Körszék **2** k r. **40** fill. Támlásszék, **2** kor Erkélyülés 1-ső sor **1** kor. **20** fill., közép 2-ik sor **1** kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor **80** fill. II. emeleti zártszék **60** fill. Földszinti állóhely **1** kor., Diák és katonajegy a földszintre **60** fill. Karzati állóhely **40** fill.

Egy szinlap **20** fill.

Jegyek előre válthatók a szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Estí pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, pénteken, január 1-én

Délután 3 órakor fél helyárakkal:

Peleskei nótárius.

Szinmü.

Este 7½ órakor rendes helyárakkal:

Bob herczeg.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

—

A primadonna pöre.

Erdekes békés fordulattal végződött *Ruzsinszky* Ilona asszony pöre, melyet Bereczky debreczeni ujságiró ellen rágalmazás czimén azokért a köztudomásu rágalmakért inditott, melyek a primadonya válására is okot adtak. A pörben már több izben tüztek tárgyalást, de Bereczky mindezideig nem jelent meg.

A tegnapi tárgyaláson végre *Kardos* Albert ügyvédjével megjelent, Ruzsinszky Ilonát pedig Lánczy József dr. képviselte. Mindjárt a tárgyalás elején megtörtént a békés fordulat. *Kardos* ügyvéd kijelentette, hogy Bereczky sajnálatát fejezi ki a történtekért s bocsánatot kér, ha szándékán kivül sértette volna s erre Eperjessy járásbiró a pör folytatását beszüntette.

TAVIRATOK.

—

A képviselőházból.

— Az ülés vége. —

Budapest, decz. 30. (Saj. tud. táv.) *Molnár* Jenő felszólalása után interpellációkra került a sor. *Szederkényi* az olasz borvám tárgyában interpellál, melyre

Tallián miniszter válaszolva kijelenti, hogy még e tárgyban megegyezés nem történt, de remélhető, hogy a Magyarorszcg érdekeit védő egyezség közel jövőben létrejön.

Apróbb lényegtelen interpellációk után az ülés véget ért s a képviselőház üléseit *négy napra elnapolták*, s igy a legközelebbi ülést hétfőn tartják.

Az olasz—magyar—osztrák kereskedelmi szerződések.

Róma, deczember 30. (Saj. tud. táv.) A kereskedelmi szerződések tárgyalása annyira előre haladt, hogy holnap valószinüen aláirják a szerződéseket.

Az orosz-japán konfliktus.

Szentpétervár, decz. 30. (Saj. t. t.) Alexandrovits Mihály nagyherczeg váratlanul az orosz fővárosba érkezett s mindent elkövet, hogy a czárt rábirja a japán-orosz konfliktus békés megoldására. Orosz politikai körökben remélik, hogy a kitörő félben lévő világháboru ezek után békés megoldást nyer.

Franczia szenátus.

Páris, deczember 30. A szenátustól módositott költségvetési javaslatot a kamarához juttatták vissza, mely éjjeli ülésén a változtatások némelyikét elfogadta, némelyikét elvetette

Beszüntett sztrájk.

Páris, deczember 30. Az élelmiszerkészitő munkások elhatározták, hogy január 17-én megszüntetik a sztrájkot, hogy lehetővé tegyék a letartóztatott sztrájkolók szabadonbocsáttatását.

A csaló herczeg.

Brüsszel, decz. 30. Néhány nap előtt nagyszabásu csalások miatt tartóztatta le a rendőrség Losch herczeget. Most kiderült, hogy a herczeg hasonló üzelmek miatt le volt már tartóztatva néhány év előtt s az orvosok akkor elmebajosnak mondták; igy szabadult ki.

Az orvosok tegnap megvizsgálták Lorsch elmebeli állapotát s azt egészen épnek találták. Lorsch herczeget tehát bünei miatt bíróság elé állitják.

NYILTTÉR.

Megkezdődött az ujévi olcsó

czipő-vásár!

A legjobb minőségü

női, férfi és gyermekczipőket

óriási választékban és **feltünően leszállitott olcsó árakon** bocsájtom a n. é. vevőközönség rendelkezésére

ARANYI ALBERT

czipőáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-utcza. (Huzellával szemben).

Telefonszám: 512. 549.

Angol, orosz sárczipőkülönlegességek!

A közelgő

—UJÉV—

alkalmára

névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készittetnek

a Szent László nyomdában,

Szilágyi Dezső-utcza 3. sz.

KÖZGAZDASAG.

A gazdasági egyesület ülése.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya f. hó 30-án délelőtt 10 órakor *Markovits* Antal elnöklete alatt gyülést tartott. Jelen voltak még: Bereczky Géza, Des Echerolles-Kruspér Sándor, Molnár Lajos, Orley Kálmán, Schwartz Fezencz, Szabó János, Száhlender Károly, Vattay Gyula, Zathureczky István, dr. Márkus László, Weingärtner Andor.

Markovits Antal a megjelent tagokat üdvözölve, megnyitja a gyülést és felhivja a titkárt a tárgyak előterjesztésére.

Az elnökség javaslatára elhatározta a választmány, hogy gr. Tisza István miniszterelnök urat feliratilag fogja üdvözölni, ugyszintén Tallián fölmivelésügyi minisztert is. A választmány tudomásul vette, hogy az elnökség Darányi volt földmivelésügyi miniszterhez búcsufeliratot intézett. A földmivelési miniszter értesitette a gazdasági egyesületet, hogy a megye területére gazdasági szaktanárrá Pósfay Sándort nevezte ki. Bedő község a nyugati szarvasmarha tenyésztésre óhajtván áttérni, felkéri a vármegyei alispáni hivatalt, engedje meg, hogy szarvasmarha köztenyésztésre nyugati fajtabikát szerezhessenek be. Biharvármegye alispánja Bedő község ezen kérelmét az egylethez véleményezés végett áttette; a választmány Bedő községnek nyugati szarvasmarhatenyésztésre való áttérését megengedni javasolja.

A Biharmegyei közkórház igazgatósága az elmegyógyintézet területének befásitására az egyesülettől fákat kér. Az igazgató választmány tekintettel a humánus intézményre a szükségelt fákat 5 százalék kedvezményes árban kiadja. — Az elnökség bejelenti, hogy decz. 14-én tartott szövetségi nagygyülésre az egylet képviseletére Telegdy József alelnök, Orley Kálmán, Schlauch Nándor választmányi tagokat kérte fel, az egyleti titkárt pedig kiküldötte. — Tudomásul vették. Az egyleti titkár beterjeszti jelentését a szövetségi nagy gyülés lefolyásáról. Tudomásul vették. — Ifj. Sporzon Pál »A kisgazda mezőgazdasági gépei« czimü munkáját megküldötte. Az igazgató választmány megbizta az elnökséget, hogy e hasznos kis munkából 50 példányt rendeljen meg és azt a megyében levő gazdasági ismétlő iskoláknak, valamint a tél folyamán rendezendő szakelőadások alkalmával a kis gazdaközönség között ossza ki.

A választmány elhatározta, hogy a kisgazdák oktatá ára 16 községben tart szakelőadást. A szarvasmarha tenyésztés emelésére kiküldött bizottság javaslata alapján az egylet a kisgazdák részére jobb tenyészanyagot fog bevásárolni és részlet törlesztés mellett kisgazdák között kiosztani és hogy a kisgazdák a kölcsönt könnyebben visszafizethessék, az egylet törekedni fog tejszövetkezeteket létesiteni.

A margitai kiállitásról a jelentés tudomásul vétetett. Az elnök bejelenti, hogy Szmrecsányi Pál püspök 400 koronával az egyletbe alapitó tagul belép. — A választmány örömmel vette tudomásul és elhatározta, hogy részére az alapitó oklevelet kiállittatja.

A választmány Erőss Rezsőt rendes tagul felvette. Ezután az elnök a gyülést berekesztette.

A gyülés berekesztése után dr. *Márkus* László a választmány nevében a bekövetkező uj év alkalmából szép szavakkal üdvözölte az elnököt. *Markovits* Antal meghatva mondott köszönetet és kijelentette, hogy minden törekvését oda fogja irányitani, hogy az egyesületi életnek nagy lendületet adjon.

Az olcsó iparsó. A hivatalos lap tegnapi száma a magyar iparosságnak hozott ajándékot, amennyiben közli Lukács László pénzügyminiszter rendeletét a denaturált iparsó árának további olcsóbbá tételéről. A rendelet értelmében január 1-től kezdve a denaturált iparsó métermázsánként 60 fillérrel olcsóbb lesz az eddigi árnál, ugy hogy a bányánál métermázsánkint 2. — 2.37 koronát kell érte fizetni. Ilyen olcsó iparsóár sohasem volt Magyarországon és ma sincsen semmiféle külföldi államban. Ez az árleszállitás további fokozat abban a reformban, melyet a pénzügyminiszter az iparsó-adminisztrácziő terén harmadéve meginditott akkor, amikor a nehézkes bonyodalmas eljárás helyett a kereskedelmi alapon való gyors kiszolgálást léptette életbe ami által az iparsó-használat óriási mértékben fellendült. A fellendült forgalom az előállitási költségek apasztását tette lehetővé s innen ered a fentebbi árleszállitás, mely nagyobb megtakaritást biztosit az érdekelt iparágak üzemköltségeiben. A magyar iparosság kétségkivül a legnagyobb mértékben hálás Lukács László pénzügyminiszter iránt, aki a reformot meginditotta.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1903. decz. hó 28—29-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.40—14.20. Kétszeres buza 11.80—11.40. Rozs 11.30—11.20. Arpa 10.60—10.40—. Zab 10.60—10.40. Tengeri 10.——9.60 Borsó 32.—. Lencse 36.—. Bab 17.—. Köleskása 24.—. Burgonya 4.40 100 kiló lángliszt 25 60. Zsemlyeliszt 25.20. Fehér kenyér liszt 24.40. Barna kenyér liszt 21.40. Széna fuvarral 4.80. Sózott szalonna 152.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.60. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.80. 1 kiló marhahus I. oszt. 1.04. Marhahus II. o. —.96. Marhahus III. o. —.88. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter uj-bor —68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—, 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltr ó-bor 60.—. 1 hltr uj-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 20.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repcze —.—. 1 mm. dió 40.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.—. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.76. 1 kgr. vereshagyma —.12. 1 kgr. foghagyma —.34. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1903. decz. hó 29-ről. Tisz a buza körülbelül 400 hltr. Kétszeres buza 50 hltr. Rozs 140 hltr. Arpa 40 hltr. Zab 60 hltr. Tengeri 700 hltr. Burgonya 80 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 220 drb. Félhizott 300 drb. 2 évestől f ljebb 50 drb. 1 évesről 2 évesig mintegy 144 drb Süldő 150 drb. Malacz 144 drb. Hizott marha 200 drb. Jármos ökör 530 drb. Fejős tehén 280 drb. Borju 320 drb. Bivaly — drb. Juh és kecske 20 drb. Ló 288 drb.

Marha ártáblázat 1903. decz. 29-ről 1 pár I-sö rendü jármos ökör 600—700 kor 1 pár II-od rendü jármos ökör 500—580 k. 1 pár III-ad rendü jármos ökör 240—480 k. 1 drb fejős tehén 120—250 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—300 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180 k. 1 drb veres borju 26—52 k. 1 drb fél éves borju 44—76 k. 1 drb egy éves borju 56—80 k. 1 drb két éves borju 74—180 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 110—114 k. 1 pár fél éves sertés 36——50 k. 1 pár egy éves sertés 54—120 k. 1 pár két éves sertés 120—

170 k. 1 drb igás ló 130—250 k. 1 pár ökörbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubör 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

—

Értéktőzsde

	Budapest, decz. 30.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

—

Határidők.

	Budapest, decz. 30.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. decz. 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	119.—
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	91 25
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	98.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	2.00
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	98.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	2[illegible]9.
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	164.—
Osztrák járadék papirban	100 40
Osztrák járadék papirban	100 50
Osztrák járadék aranyban	120 50
Oszt[illegible]járadék	100 50
Osztrák államsorsjegyek	156.—
Osztrák magyar bank részvény	782 50
Magyar hitelbankrészvény	684.
Osztrák hitelintézet részvény	673.—
Párisi vista	19.04
29 frankos arany (Napoleon'dor)	712.—
Németbirodalmi márka	239.32
Londoni vista	95 15
20 márkás arany	23.43

A szerkesztéséért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

TELEFON 194. TELEFON 194.

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mü- és homoru köszörülő műhelye,

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

gázerőre berendezett

mü- és homoru köszörülő műhelyemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

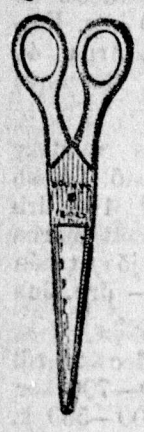

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemü kések tükörfényesre pallérozása valamint késmüves munkák előállitása, a leglelkiismeretesebb kidolgozás és árszámitás tekintetében a legolcsóbban állittatik elő.

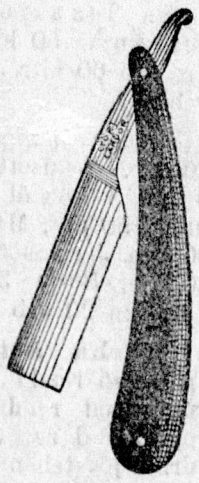

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczai házaló köszörüsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbitják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Árjegyzéket kivánatra küldök.

Hirdetmény.

A „Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság"

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyujt.

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. deczember hó.

225 **Az igazgatóság.**

Egy földbirtokos irja:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitó urnak Neunkirchenben. Alsó-Ausztria.

B.-Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az On Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztitó teájából két csomaggal. Küldjék ezt a teát Debreczenbe, Szathmári Gábor ház- és földbirtokosnak Debreczen, 1664. házszám. Én ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokakat megyógyitottam. Kérem tehát Ont, hogy postafordultával a kért vértisztitó-teát magyar használati utasitással utánvéttel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyanannak a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti czimet emlékezetébe hozni és kérni a gyors megrendelést.

Tisztelettel

Liszkay Ferencz földbirtokos.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész cs. és kir. udvari szállitónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban. 348.

Belépési felhivás!

A »Nagyváradi Hitelbank takarék- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kivánók ezen szándékukat 1904. évi január hó 1-ig a »Nagyváradi Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utcza 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási dij üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet czélja a tagokat a tőkegyüjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamat mellett — jótálló nélkül — hitelt nyujtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyváradi Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyváradi Hitelbank takarék- és segélyszövetkezet igazgatósága.

250

„Globus"

Élet- és járadékbiztositó társaság

a

„Bécsi Bankegyesület"

és a Müncheni

„Bajor Jelzálog- és Pénzváltó Bank"

által alapittatott.

A társaság vagyona **1901. év** végével **4,053 987·55 korona.** Ezen vagyon készpénzben, értékpapirokban, részben a társaság bécsi palotájában és egyéb saját házakban van elhelyezve.

Az intézet élet- és gyermekbiztositási feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyujtják a biztositó feleknek.

Mindennemü felvilágositással készségesen szolgál a „**Globus" élet- és járadékbiztositó társaság vezérképviselősége Nagyváradon, Uri-utcza 43.** fenti vezérképviselőség hajlandó oly egyénekkel (kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe lépni, kik biztositási üzletek közvetitésére alkalmasak. 545.

Sz. Kocsis János

férfi-szabó és egyenruha üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér,

a Sas kávéház mellett.

Van szerencsém tudatni a tartalékos tiszt urakkal, hogy a közöshadseregbeli egyenruhákat a **legjutányosabb árakért** alakitom át honvéd egyenruhának.

Egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János,

katonai és polgári szabó.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.